

Slutrapport

Återrapportering av ekonomiskt stöd till lokalt brottsförebyggande projekt

Det sker mycket brottsförebyggande arbete runtom i landet, både som projekt och i den löpande verksamheten. Några av dessa insatser har kunnat genomföras med hjälp av ekonomiskt stöd från Brottsförebyggande rådet (Brå). Arbetet dokumenteras och efter insatsen lämnas en slutrapport till Brå.

Erfarenheterna från de olika projekten är många gånger intressanta för andra som arbetar med brottsförebyggande arbete och därför publicerar Brå ett urval av rapporterna på myndighetens webbplats.

För sakuppgifter och slutsatser står respektive författare eller organisation.

Fler rapporter finns att ladda ner på www.bra.se/lokaltarbete

Slutrapport projekt Godnattsagor inifrån Malmö Stadsbibliotek

Upprättad
Datum: 2010-01-26
Version: 1.0
Ansvarig: Karin Johansson
Förvaltning: Kulturförvaltningen
Enhet: Malmö Stadsbibliotek

Innehållsförteckning

Godnattsagor inifrån	1
1. Sammanfattning	3
2. Kartläggning	3
3. Åtgärder.....	4
4. Genomförande	5
4.1 Metodik	5
4.1.1 Studiecirkeln Godnattsagor inifrån.....	5
4.1.2 Barnen i fokus.....	5
4.1.3 Delaktiga i studiecirkeln	6
4.2 Styrning och samarbete	6
4.2.1 Styrgrupp.....	6
4.2.2 Samarbetet mellan bibliotek och kriminalvård	6
4.2.3 Samarbetet med Bryggan Malmö	7
4.3 Svårigheter och lärdomar.....	7
5. Effekter	8
5.1 Utvärdering	8
5.1.1 Papporna och deras förståelse för läsandets kraft	8
5.1.2 Relationen mellan papporna och barnen.....	9
5.1.3 Papporna och kriminalvårdens relation till biblioteket.....	9
5.2 Viktigaste lärdomarna	9
5.3 Godnattsagor inifrån och framtiden.....	11

1. Sammanfattning

Godnattsagor inifrån ger föräldrar som sitter i fängelse möjlighet att tala in godnattsagor på cd till sina barn samt ger föräldrarna en kunskap om vikten av läsning. Det övergripande syftet är att stärka relationen mellan dessa barn och deras förälder och minska de negativa effekter som kan uppstå i och med fängelsetiden. Med inspiration från det engelska projektet ”Big Book Share” har Malmö Stadsbibliotek utvecklat en svensk modell med större fokus på barnperspektivet, utvecklat en fördjupad studiecirkel samt startat samarbete med frivilligorganisationen Bryggan Malmö, se www.riksbryggan.se. Under våren 2008 genomfördes den första studiecirkeln Godnattsagor inifrån på Fosieanstalten i Malmö.

Våren 2010 återstår ett år av det treåriga projektet och 39 stycken pappor, på anstalterna Fosieanstalten och Kirsebergsanstalten, har deltagit i projektet. De har fått inspiration och vägledning i hur de kan vara delaktiga i och påverka sina barns utveckling genom läsning och berättande, utvecklat sin egen berättarteknik och slutligen spelat in och redigerat en saga som skickats hem till barnen tillsammans med tillhörande bok plus fyra andra böcker utvalda av papporna.

Utvärdering som har gjorts med papporna, personal inom kriminalvården samt utskick till mammor och barn visar på oerhört positiva resultat. Papporna har växt med uppgiften, satt sig själva åt sidan och barnen i fokus, känt sig stärkta i sitt föräldraskap, ökat sitt självförtroende i att läsa högt men framförallt fått en ökad förståelse för varför läsandet är en viktig del av barnens liv och utveckling. Mammorna berättar glädjande hur det plötsligt är pappan som står för godnattsagan om kvällen och som familjen kan samlas upp kring. Sagan har både skapat tröst och glädje samt en ökad närhet till den frånvarande föräldern. Samarbetet mellan biblioteket och kriminalvården har varit mycket positivt samt stärkts och fördjupats längst med vägen.

På grund av det oerhört stora intresset för projektet är en film samt metodhandbok under produktion och förväntas vara färdiga maj 2010. Dessa ska fungera som inspiration, vägledning och konkreta verktyg för andra bibliotek och anstalter och möjliggöra start på andra håll i landet. Förhoppningen och ambitionen är att kriminalvården efter projekttidens slut tar det ekonomiska ansvaret och arbetar för att verksamheten permanentas och sprids.

2. Kartläggning

En viktig punkt för minskat brottsåterfall är hur kriminalvården förbereder den intagnes återanpassning till samhället. I artikeln ”Barnen straffas för föräldrarnas brott” pekar Barnombudsmannen på vikten av att förbereda föräldrar och barn på den nya situationen som uppstår då straffet är avtjänat. Hon menar vidare att det är samhällets ansvar att göra kontakten mellan barn och deras frihetsberövade föräldrar så positiv och meningsfull som möjligt för barnet. En viktig punkt är att under fängelsevistelsen ge goda möjligheter till att vistas tillsammans i naturliga och positiva miljöer. Källa:

www.bo.se/Nav.aspx?pageid=4047

Barn till frihetsberövade föräldrar är en bortglömd grupp i samhället. Enligt Kriminalvårdsstyrelsen och Socialstyrelsen(1998) finns det cirka 8-10 000 barn som växer upp med en eller båda av sina föräldrar frånvarande på grund av anstaltsvistelse. Björkhagen Turesson(2005) har i sin forskning visat att samhällets stödsystem är bristfälligt för denna grupp barn och att de på många olika sätt befinner sig i samhällets marginal. Denna påtvingade separation kan för barnen ofta leda till sämre resultat i skolan, känslor av isolering, förvirring, skam och depression. Det finns även statistik som visar på att barn till föräldrar med kriminell livsstil löper en ökad risk att hamna i kriminalitet.(Murray, Janson, & Farrington (2005). Separationen av ett fängelsestraff lindras om barnet får möjlighet att bibehålla en god och kvalitativ kontakt med sin förälder under separationen. Det innebär även att föräldern kan fortsätta att fungera som en rollmodell för sitt barn, Bowlby (1998)

3. Åtgärder

Projektet *Godnattsagor inifrån* vill förebygga och lindra separationen genom att skapa nya former för hur föräldrar och barn separerade från varandra kan kommunicera och stärka sin relation. Det blir också ett sätt för föräldern att känna sig mer delaktig och skapa ett självförtroende kring föräldraskapet samt att vara delaktig i sitt barns läsutveckling. Forskning från England visar på hur läslusten är en mycket mer betydande faktor för ett barns framgång i skolan än familjens ekonomiska förutsättningar eller sociala klass. Genom en stärkt relation till sitt barn ökar även förutsättningarna för att vilja ha ett ordnat liv efter frigivningen. Genom en ökad kontakt och stärkt fadersfigur för barnen minskas effekterna av separationen och kan i förlängningen minska risken av att barnen själva hamnar i kriminalitet.

Det grundläggande syftet med projektet är att;

- Möjliggöra för föräldrar att vara delaktiga i familjelivet utanför fängelset och därmed stärka de sociala banden mellan barn och föräldrar.
- Öka förberedelsen för den intagnes återanpassning i samhället.
- Möjliggöra för föräldrar som är frihetsberövade att bidra till sina barns läsutveckling. Genom att bidra till barnens läslust och läsutveckling ökas barnets möjligheter till en lyckad skolgång.
- Ge barn till frihetsberövade föräldrar en positivare bild av sin förälder och den tid denne är frånvarande.
- Att för barnen möjliggöra en starkare och tryggare relation med sin pappa för att därmed minska/lindra de negativa effekter som uppstår i och med en påtvingad separation.
- Att skapa ett närmare samarbete mellan den allmänna biblioteksverksamheten och kriminalvården samt mellan biblioteket och interner med familjer.

4. Genomförande

4.1 Metodik

Projektet är inspirerat av det Engelska projektet Big Book Share/Story Book Dads. Utifrån den engelska idén har en svensk modell utkristalliserats som framför allt särskiljer sig i att den har ett tydligare barnperspektiv. I den svenska modellen har vi;

- Skapat en fördjupad studiecirkel med sex träffar. I England träffades man endast vid ett eller två tillfällen.
- Startat samarbete med Bryggan Malmö
- Haft en stark betoning på att studiecirkeln främst är till för **barnen**, inte för papporna
- Lagt stor vikt vid;
 - rekrytering av pappor
 - svar från ansvarig för barnen

4.1.1 Studiecirkeln Godnattsagor inifrån

Studiecirkeln har arbetats fram för att ge föräldrarna, inte bara möjligheten att läsa in en saga till sitt barn, vilket är den engelska metoden, utan också ge dem en bredare förståelse för vikten av att läsa för sitt barn och hur de som föräldrar genom läsning och berättande kan hjälpa sitt/sina barn i deras utveckling. En annan viktig del har varit att ge föräldrarna mod i att våga läsa för sina barn men också lust och inspiration kring att läsning faktiskt är något lustfyllt även för en förälder, något man kan dela med sitt barn. Viktiga ingredienser har varit att läsa högt för föräldrarna, både i form av vuxensagor men också precis som för barnen i sagogrottan på biblioteket. Anders Granström, skådespelare och professionell berättare håller i en av träffarna. Anders har vi bjudit in för att visa upp en expert och inspiratör inom området men också för att visa upp en manlig förebild och därmed stärka bilden av att läsande och berättande inte behöver vara något klassiskt kvinnligt. Generellt har en pedagogik som inneburit interaktivitet och så lite skolkänsla som möjligt varit utgångspunkten. Den konkreta slutprodukten har varit inspelade sagor med en spännvidd från klassiska sagor, moderna bilderböcker, ungdomsböcker, egenskrivna berättelser till rim och ramsor, dikter och sånger. Främst svenska men även på arabiska, albanska, makedonska och bosniska. Papporna börjar och avslutar sagan med att säga något personligt till barnen. Att de är saknade, älskade och inte bortglömda. En av papporna vågade vid detta tillfälle, för första gången, säga de så viktiga orden ” Jag älskar dig”.

4.1.2 Barnen i fokus

Att studiecirkeln måste vara för barnen och inte föräldern var en utgångspunkt som blev mer och mer självklart under utvecklingen av projektet. I England hade man t.ex. skickat ut en skiva till ett barn som inte ens visste vem sin pappa var. Mamman skickade tillbaka skivan och tackade för den goda tanken samtidigt som hon förklarade situationen. Utifrån detta har vi i Sverige varit noga med att få svar från mamma/annan ansvarig för barnet. Vi har också varit noga i rekryteringen av papporna i att barnansvariga på anstalten har gjort

en miniintervju med papporna för att förvissa sig om att de har ett genuint intresse för sitt föräldraskap. D.v.s. att man inte vill medverka endast för att slippa en annan del av kriminalvårdens verksamhet eller för att pappan upplever att *han* känner att det skulle vilja det. Grundtanken som genomsyrar hela projektet är således att det alltid måste vara för barnets bästa och inte på barnets bekostnad.

4.1.3 Delaktiga i studiecirkeln

Genomförandet har skett i enlighet med den ursprungliga planen och under 2008-2009 har en studiecirkel per anstalt per termin genomförts. En studiecirkel pågår under sex veckor, med en träff i veckan och varar mellan två till tre timmar. I varje studiecirkel har sex pappor möjlighet att delta. Antalet har varierat från gång till gång men majoriteten av grupperna har varit fulltaliga. Studiecirkeln leds av två bibliotekarier och en eller två vårdare som även arbetar som barnombud på anstalten. Vårdarnas närvaro var till att börja med en del av säkerhetsrutinen. I och med projektets framåtskridande har en annan aspekt av deras närvaro dock blivit mer betydelsefull. Frågor rörande föräldraskap och framförallt frågor kopplade till att vara en förälder i fängelse blir ofta aktuellt och här har barnombudens kompetens varit betydande för att bemöta dessa frågor på ett professionellt sätt.

Varje termin erbjuds dessutom ett extra inspelningstillfälle för alla de pappor som redan deltagit i någon av studiecirkelarna. Detta är viktigt för att föräldrarna ska kunna fortsätta att utveckla kontakten och fortsätta att bidra till barnens läsutveckling.

Sammanlagt har 39 stycken pappor deltagit i sammanlagt 7 stycken genomförda studiecirkelar på anstalterna Fosie- och Kirsebergsanstalten. På utsidan har 71 stycken barn mottagit ett sagopaket innehållande pappas inspelade saga och fem böcker. Under det sista året av projektet startar även cirklar på den sista anstalten i Malmö, Tygelsjöanstalten.

4.2 Styrning och samarbete

4.2.1 Styrgrupp

På varje anstalt har en styrgupp sätts samman med representanter från både bibliotek och kriminalvård. Representanterna har bestått av projektledare, barnbibliotekarie, chef från biblioteket, anstaltschef, kriminalvårdsinspektör samt en eller två vårdare vilka även är barnombud på anstalten. Dessa grupper har varit oerhört viktiga både under uppbyggnaden av projektet samt i och med projektets framåtskridande. Styrgrupperna har träffats vid två tillfällen per termin.

4.2.2 Samarbetet mellan bibliotek och kriminalvård

Samarbetet mellan kriminalvården och biblioteket har varit mycket positivt och öppnat upp för utveckling av den allmänna biblioteksservicen på anstalten och en positivare bild av biblioteket. En ömsesidig förståelse och kunskap om varandras verksamhet har utvecklats. Chefer och andra anställda på både

Fosieanstalten och Kirsebergsanstalten uttrycker en glädje och stolthet över att vara de första anstalterna som driver Godnattsagor inifrån och att detta i sin tur skapat positiva värden och publicitet för kriminalvården. Det har skett en tydlig utveckling från de första mötena, där en viss skepticism anades, fram till dagens väl utvecklade och positiva samarbete. Kriminalvården visar tydligt på ett större mått av tillmötesgående och vilja att lösa allt från större till mindre problem som uppstått längst med vägen. Denna utveckling är troligtvis en del av att projektet visat så positiva effekter vilket har gjort att projektet blivit mer av en naturlig del av anstaltens verksamhet. För bibliotekets del har projektet även öppnat upp för en ökad kontakt med personer i ledande positioner inom anstalten vilket skapat möjligheter att även diskutera utveckling av den allmänna biblioteksverksamheten på anstalten, något som tidigare upplevts som krångligt och motsträvigt.

4.2.3 Samarbetet med Bryggan Malmö

Bryggan Malmö är en frivilligorganisation som arbetar mot och med barn och anhöriga till personer som sitter i fängelse. Se vidare www.riksbryggan.se. Samarbetet med Bryggan Malmö har varit mycket betydelsefullt och var delvis startskottet för den ökade fokuset på barnperspektivet. Bryggan har varit en viktig diskussionspartner i uppstarten av projektet samt att representanter från Bryggan kontinuerligt medverkar vid den sista och avslutande träffen med papporna för att berätta om vad Bryggan har att erbjuda dem och deras familjer.

4.3 Svårigheter och lärdomar

De svåra bitarna i projektet har främst rört arbetet inför start av studiecirkelarna, d.v.s. rekryteringen av papporna. Problematiken har främst varit påtaglig på Fosieanstalten som har en stor omsättning av intagna då den är en typ av utslussningsanstalt. Detta innebär att de intagna sitter på förhållandevis korta straff, alternativt är på väg att bli förflyttade till annan anstalt eller frivård etc. Effekten av detta är att det är svårt att rekrytera en grupp där alla har möjlighet att fullfölja hela cirkeln då nya beslut om förflyttningar kan dyka upp längst med vägen. Utöver detta har papporna som medverkar ofta en bakgrund av olika typer av missbruk, personliga problem eller trasiga relationer. Utöver detta existerar det periodvis olika hotbilder inom anstalten vilket kan påverka de intagnas situation. Sammantaget skapar detta ibland avhopp som de intagna uttryckt är fränkopplade deras intresse för studiecirkeln. Avhopp har bland annat skett på grund av att den intagne misskött sig på anstalten och blivit förflyttad, att den intagne brottats med stora personliga problem som tagit överhand under studiecirkelns gång eller att narkotika missbrukats inom anstalten. Sådana här problem är i mångt och mycket en del av de intagnas verklighet och således en del av vardagen inom kriminalvården och därmed något man får ta med i beräkningen. Viktigt att poängtera är att det rör sig om ett fåtal avhopp i det stora hela. I fem av sju grupper har hela gruppen fullföljt studiecirkeln. Sammanfattningsvis innebär detta dock att det är svårt att ha en god framförhållning med att rekrytera då beslut om förflyttningar kan vara svåra att förutspå och att oväntade avhopp kan dyka upp.

Ett sätt att försöka motverka dessa svårigheter är att trots allt vara ute i god tid och rekrytera de få som sitter på längre straff och i ett tidigt skede fylla upp gruppen i mån det är möjligt. Därefter gäller det att räkna med ett större rekryteringsarbete strax innan start. Här krävs således att den barnansvariga på anstalten som sköter detta arbete är aktiv, drivande och framförallt ges tid till att genomföra arbetet. Ytterligare en viktig aspekt är att övrig personal och kontaktpersoner på anstalten i större utsträckning bör vara införstådda med projektets idé och hjälpa till i arbetet att hitta passande pappor. Avslutningsvis gäller det att vara flexibel kring starttid av studiecirkeln, d.v.s. tidigare- eller senarelägga, för att parera och underlätta så att fler pappor kan medverka och fullfölja studiecirkeln. Detta kräver dock självklart visst extraarbete.

På Kirsebergsanstalten finns inte samma problematik då de intagna sitter på längre straff. Här finns en motsatt tendens där papporna börjar stå i kö för att få vara med i studiecirkeln.

5. Effekter

5.1 Utvärdering

För att på ett tydligt sätt redogöra för måluppfyllelse har vi valt att bryta ned de ovanstående övergripande målen till elva stycken projektmål som följer här nedan. Utifrån projektmålen har utvärderingen utarbetats till de tre grupperna papporna, personal på anstalten samt mammorna och barnen. Enkäten har papporna fått fylla i vid det sista studiecirkeltillfället och strax därefter har en muntlig utvärdering gjorts där de får berätta fritt om sina erfarenheter och lärdomar av att medverka i projektet. Frågeenkät till ansvariga för barnet på utsidan skickas med i sagopaketet. Anstaltspersonal som varit delaktig i studiecirkeln eller i stygruppen har fått fylla i en enkät efter den första avslutade studiecirkeln på respektive anstalt.

För svarsdiagram från papporna, mammor och barn samt personal se bilaga 1, 2 och 3. Utvärderingen innefattar 39 stycken pappor, 20 stycken mammor/annan ansvarig för barnet (svar från höstens grupper är inte redovisade då alla svar ännu inte inkommit) samt 7 stycken kriminalvårdare.

5.1.1 Papporna och deras förståelse för läsandets kraft

- Gruppdeltagarna ska öka sin kännedom om hur läsning och berättande påverkar barns utveckling.
- Gruppdeltagarna ska få en ökad förståelse för hur de själva kan vara delaktiga i och påverka sina barns utveckling med hjälp av läsande och berättande.
- Studiecirkeln ska inspirera gruppdeltagarna till att läsa för sina barn.
- Studiecirkeln ska öka gruppdeltagarnas självförtroende i att läsa för sina barn.

5.1.2 Relationen mellan papporna och barnen.

- Studiecirkeln ska möjliggöra en ökad kontakt mellan gruppdeltagarna och deras barn.
- Studiecirkeln ska erbjuda gruppdeltagarna en möjlighet till ökad delaktighet i sina barns liv och vardag.

5.1.3 Papporna och kriminalvårdens relation till biblioteket

- Projektet ska bidra till ett utvecklat samarbete mellan biblioteket och kriminalvården.
- Projektet ska bidra till att ge kriminalvården samt gruppdeltagarna och deras familjer en breddad och mer nyanserad bild av bibliotekets verksamhet

5.2 Viktigaste lärdomarna

Som förälder i fängelse är du otroligt begränsad i kontakten med dina barn. Möjligheten att få göra något konkret för sitt barn och bli delaktig i livet utanför anstalten har uttryckts som mycket viktig bland föräldrarna och är troligtvis en grundläggande orsak till att Godnattsagor inifrån har fallit så väl ut. Enkätundersökningen visar att majoriteten av papporna upplevt ett stärkt självförtroende, de har känt stöd i sin föräldraroll, ökat och fördjupat kontakten med sina barn, fått ett ökat mod att våga läsa för sitt barn samt en ökad förståelse och nyfikenhet för läsandets och berättandets kraft. Vidare har studiecirkeln gett upphov till att papporna upplevt att de äntligen har något neutralt och positivt att tala om med sina barn och sin familj, något som inte är fängelserelaterat. För pappor som inte har någon större vana av att leva med sina barn har detta varit ett viktigt redskap för att kunna mötas som förälder och barn och hitta ett gemensamt fokus.

Kriminalvårdspersonalen som möter de intagna i andra sammanhang vittnar om samma utveckling. Framförallt har en positiv och oväntad effekt av det tydliga barnperspektivet varit påtagligt på så sätt att papporna vågat sänka garderna och göra, prata om saker de tidigare kanske uppfattat som töntigt eller omanligt etc. Då det varit för deras barn skull hamnade fokus plötsligt bort från dem själva vilket öppnat upp för ett mjukare och mer tillåtande klimat. Papporna vågar för en stund kliva ur, den ofta rådande, machorollen och kliva in i föräldrarollen. Vårdarna beskriver hur papporna utvecklat en mjukare sida som de inte tidigare vågat visa, visat en större seriositet än väntat och en ökad motivation att vara en bra pappa. Studiecirkeln har således även i förlängningen blivit ett forum för att prata om sina barn och sitt föräldraskap samt problematiken kring att vara förälder i fängelse, något som i andra sammanhang är svårt att beröra och sällan pratas om. Pappor som deltagit i Godnattsagor inifrån har även visat ett ökat intresse att delta i anstaltens ordinarie föräldracirkel.

Reaktionerna från barnen på utsidan, som ofrivilligt blivit fråntagen sin förälder, visar även de på snudd till entydigt positiva svar. De ytterst få negativa svaren har kommit från de föräldrar som har haft yngre barn runt ettårsåldern som uppfattat att deras barn inte riktigt förstår eller kan ta del av sagan på grund av åldern. Forskning visar dock att högläsning, rim, ramsor och sånger är

något som barnen är mottagliga för redan från födseln. Dessa mammor har dock generellt varit mycket positiva till idén och svarat jakande på att de skulle vilja ta emot fler sagor framöver. Vi hoppas därför att sagan trots allt kommer att få en större betydelse för dessa barn framöver.

Den respons som då främst varit tongivande är att sagopaketet varit enormt betydande för barnen. Att sagan har gett barnet möjlighet att höra pappans röst när barnet saknar eller längtar efter pappa och därmed när de själva behöver trösten och inte endast när kriminalvården ger möjligheten. Mammorna berättar i enkäten hur deras barn upplevt det som att pappa är hemma för en stund, barnet pratar mer om sin pappa, när man saknar sin förälder fungerar sagan som tröst, många av barnen lyssnar på sagan flera gånger per dag och detta har i sin tur skapat glädje, harmoni, närvaro och trygghet för barnen. Majoriteten av mammorna uttrycker även att de fått ökad inspiration och intresse av att själva läsa för sina barn samt att barnen aktivt efterfrågat mer sagor. Några av mammorna beskriver det så här.

"Detta har hjälpt till mycket i relationen mellan pappan och barnet, på så vis att påminna barnet att hennes pappa är närvarande i hennes liv, även om han fysiskt inte är det."

"Stärker bandet och tröstar barnet. Så nära man kan komma att få läsa för sitt eget barn på riktigt. Det är svårt att hitta ord för hur tacksamma vi är."

"Maria lyssnar på sin pappa varje kväll och han säger Godnatt till henne. Det känns nästan som att han är hemma och inte så långt borta."

"Ett bra sätt att pappan får vara med oss här hemma på kvällarna. För barnen betyder det mycket att få höra pappas röst och att HAN som berättar godnattsagan.....!!"

"Det blir ett speciellt band mellan dom genom en bok eller en sång. Han har blivit gladare för böcker för det påminner om hans pappa."

"Det värmdes så i mitt hjärta när min pappa läste för mig, så jag skulle gärna vilja att pappa läste fler fotbollssagor för mig." (Patriks egna ord berättar farmor tillika fosterförälder åt Patrik)

"Barn behöver mer tid än de kan få med sina frihetsberövade föräldrar. Det här var och är en toppenidé!"

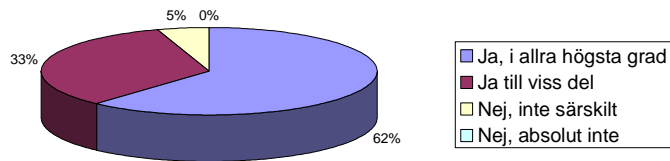
Det framstår väldigt tydligt att nya former av kontakt mellan fängslade föräldrar och deras barn är oerhört efterlängtat. Godnattsagor inifrån har visat sig vara ett kraftfullt redskap för att bygga broar mellan fängslade föräldrar och deras barn genom att mötas på ett nytt och positivt sätt genom sagornas kraft. Vidare visar resultaten att den studiecirkel som byggts upp varit innehållsmässigt relevant och gett papporna en ökad förståelse för de fördelar läsandet bär med sig. Hur man som förälder, på ett väldigt enkelt sätt, kan använda sig av böcker för att hjälpa sina barn i deras utveckling har varit effektivt och för många en aha-upplevelse. Trots sina begränsade möjligheter kan man göra en konkret insats för sitt barn trots den situation man befinner sig i.

5.3 Godnattsagor inifrån och framtiden

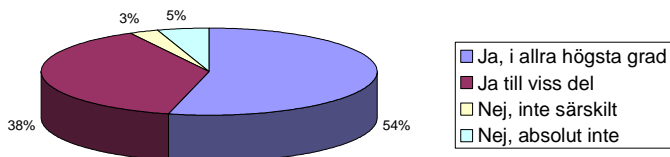
Projektet Godnattsagor inifrån har röjt stor uppmärksamhet både inom biblioteksvärlden, kriminalvården samt från allmänheten och i media både på lokal, nationell samt skandinavisk nivå. På grund av de många förfrågningar från andra anstalter och bibliotek hur man ska gå tillväga för att starta har en dokumentärfilm och metodhandbok börjat tas fram och förväntas vara färdig maj 2010. Detta i kombinationen med den goda resultaten från utvärderingen har strävan att permanenta och sprida projektet varit en väldigt naturlig del av projektarbetet redan från ett tidigt skede. Malmö Stadsbibliotek har på ledningsnivå tagit ett beslut om att vilja driva Godnattsagor inifrån vidare efter projekttidens slut förutsatt att finansiering finns. Då den ordinarie biblioteksverksamheten på anstalterna köps in av kriminalvården är den naturliga progressen att ett liknande avtal bör upprättas för att biblioteken även ska kunna driva Godnattsagor inifrån på anstalterna runt om i landet. De är tydligt att Godnattsagor inifråns mål och resultat ligger i linje med kriminalvårdens grundläggande uppdrag. Deras uppdrag är bland annat att - i enlighet med FN:s barnkonvention - verka för en förbättrad situation för barn till fängslade föräldrar, att verka för den intagnes återanpassning i samhället samt att driva brottsförebyggande arbete på lång sikt. Malmö Högskola kommer under hösten 2010 att genomföra en vetenskaplig utvärdering av projektet. Denna är av stor vikt då den verksamhet kriminalvården bedriver ska vila på tillförlitliga och vetenskapliga grunder och förhoppningen är att utvärderingen kommer att bekräfta och förstärka de resultat vi redan sett genom projektets egen utvärdering.

Resultat från projektet har presenterats på regional nivå inom kriminalvården där alla anstaltschefer i Skåne och Blekinge deltog. Där fastslogs att intresse finns att driva verksamheten vidare men att beslut om finansiella medel måste ske på nationell nivå. Malmö Stadsbibliotek arbetar således tillsammans med kriminalvården region syd för att kriminalvården på nationell nivå ska ta ett större ansvar för Godnattsagor inifråns framtid. Förhoppningen och ambitionen är att verksamheten ska permanentas och spridas till andra delar av landet. Under februari 2010 kommer projektet att presenteras på kriminalvårdens huvudkontor i Norrköping och detta kommer troligtvis att vara avgörande för projektets fortsatta existens.

Studiecirkeln har gett mig ökad lust att läsa för mitt/mina barn.

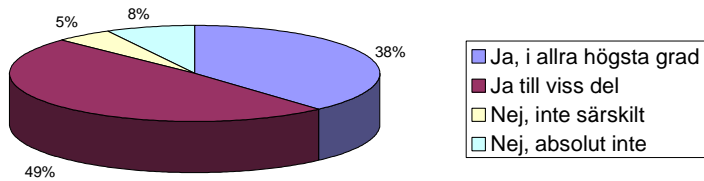

Studiecirkeln har gett mig större mod att läsa högt för mitt/ mina barn.

Relationen mellan papporna och barnen

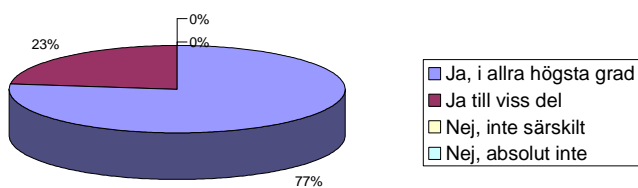
Studiecirkeln har medfört något positivt i kontakten med min barn.

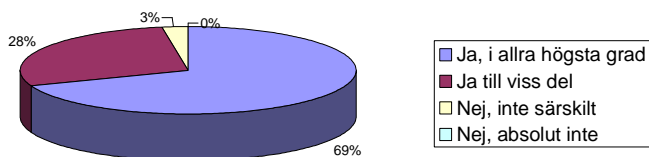
Bilaga 1. Utvärdering med alla deltagande pappor i sju studiecirklar. Sammanlagt 39 stycken.

Papporna och deras förståelse för läsandets kraft

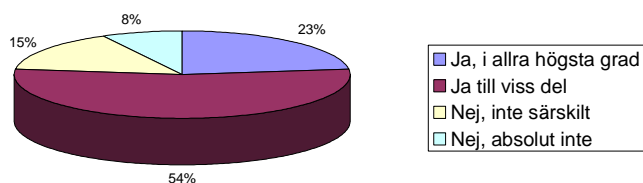
Studiecirkeln har gjort mig mer medveten om varför det är viktigt att läsa/berätta för mitt/mina barn

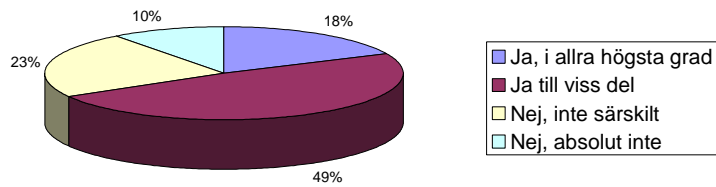
Studiecirkeln har gett mig mer kunskap om hur jag kan hjälpa mitt mitt/mina barn att utvecklas genom läsning.

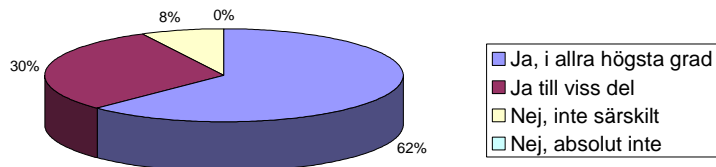
Studiecirkeln har gett mig större lust till att läsa själv.

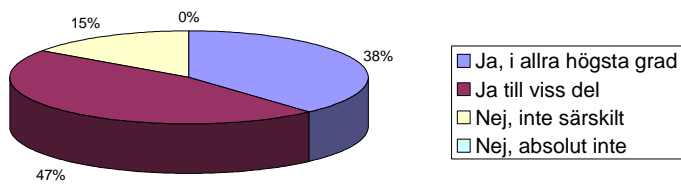
Genom den här studiecirkeln har kontakten ökat mellan mig och mitt barn.

Genom att få spela in en saga till mitt/mina barn känner jag att jag mig mer delaktig i mitt/mina barns vardag.

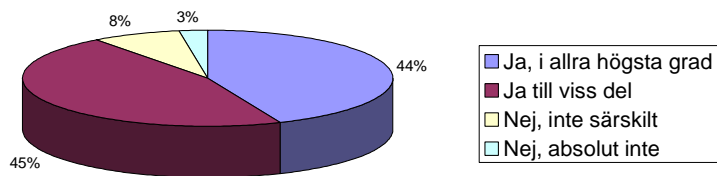

Studiecirkeln har gett mig stöd i min papparoll.

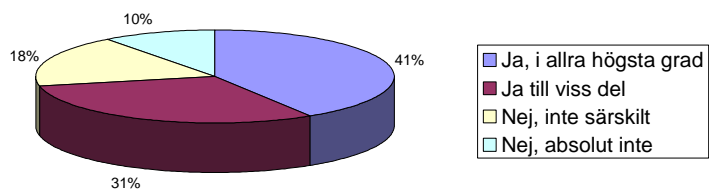

Biblioteket

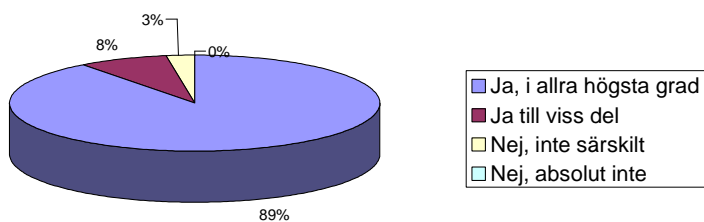
Studiecirkeln har gett mig en större kunskap om vad biblioteket har att erbjuda mig och min familj.

Min inställning till biblioteket har ändrats i och med studiecirkeln.

Det har varit roligt att vara med i studiecirkeln.

Muntliga citat

”Detta har gett mig jättemycket. Innan har jag inte läst för mitt barn. Jag har tyckt att det har varit pinsamt. Inte ens när jag har varit ensam med mitt barn. Men sist när jag hade besök läste jag högt för mitt barn, fast min tjej och andra personer var där, det var inget konstigt alls.”

” Det finns så mycket machokultur...tidigare hade man ju haft en bild av sig själv som kåkfarare och att det med läsandet är för fjolligt – att man inte bara kan gå och lägga sig och läsa en saga och förstålla rösten för sitt barn. Nu längtar jag efter att ligga i sängen och läsa godnattsagor för min pojke när jag kommer ut.”

”Att vi får läsa sagor ... vi är ju också föräldrar”.

”Ja, absolut. Vilken betydelse läsandet har för barn. Att man kan hjälpa sina barn genom läsandet. Att man kan prata om svåra saker. T.ex om det är något man tycker är jobbigt, kan man börja prata om det via böckerna.”

”Att jag kan gå till biblioteket och låta min dotter besöka sagogrottan. Jag har fått en annan bild.”

”Jag hade inte så mycket att prata med min tonårsflicka innan – hon hade rätt mycket attityd. När vi har pratat på senaste tiden har jag läst på baksidan av böcker för henne, för att ta reda på vad hon är intresserad av. Vi har börjat prata om böckerna och har fått en bättre kommunikation. Vi har kommit överens om att när jag muckar ska vi ta en av kapitelböckerna och läsa högt för varandra – vartannat kapitel var”.

”För en gångs skull uppmärksammas barnen på ett annorlunda, mer normalt vis.”

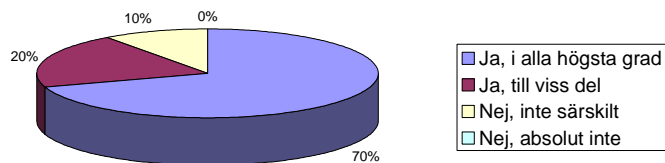
”Barnen ska få uppleva annat än metalldetektorer och skit ”

”Gett mig mer nyfikenhet”

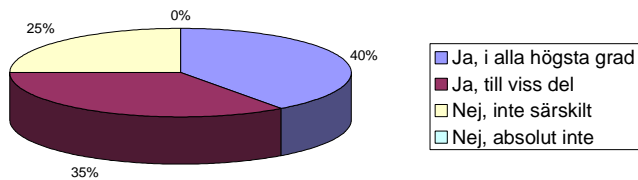
”Jag hade besök av min pojke nu i veckan. Jag tänkte att jag skulle ”testa” att läsa för honom. Jag trodde ju inte att det skulle funka, att han skulle tycka att det var kul.... Sex gånger! Sex gånger fick jag läsa Max napp! Det var skitcool.”

Bilaga 2. Utvärdering med mammor/annan anhörig till barnet, 20 stycken svarande från fem studiecirklar

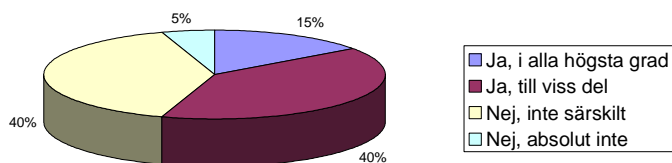
Mitt/Mina barn reagerade positivt på sagopaketet från sin pappa.

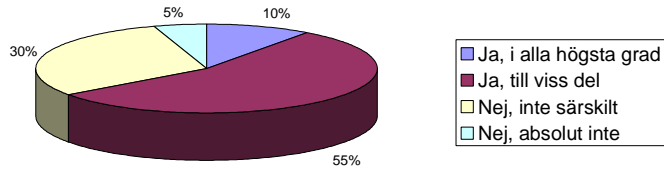
Barnet/barnen lyssnar ofta på sagan.

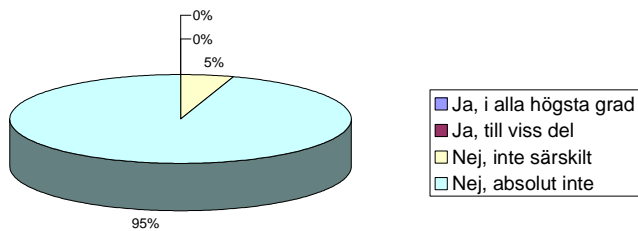
Jag upplever att mitt/mina barn har visat ett större intresse för att få sagor lästa för sig sedan vi tog emot sagopaketet.

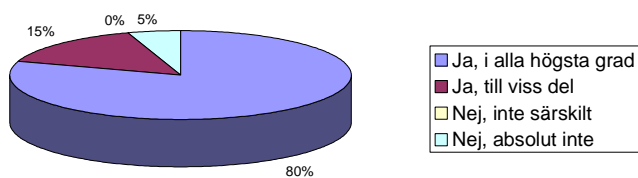
Jag har själv blivit inspirerad till att läsa mer för mitt/mina barn sen vi tog emot sagopaketet.

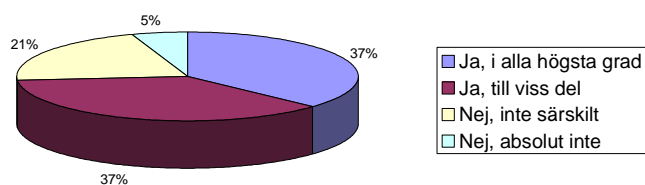
Jag upplever att sagopaketet har varit negativt för mitt/mina barn.

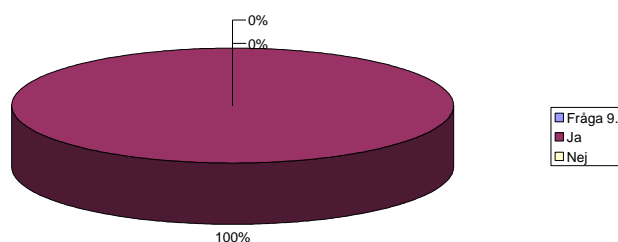
Det hade varit positivt att ta emot fler inspelade sagor.

Sagopaketet och studiecirkeln som mitt barn/mina barns pappa har varit med i har varit positivt för relationen mellan pappan och barnet.

Jag tycker att andra barn till frihetsberövade föräldrar ska kunna få en saga.

Enkät svar från de öppna frågorna

"En "gudsgåva", det är mer än överträffat. Maria kan hitta trösten hos skivan. Det är en stor saknad."

Patrik avslutade med att säga tillbaka till sin pappa mot CD-spelaren. "Tack pappa jag älskar dig med. Tror du han hörde vad jag sa till han nu farmor?" (Patriks egna ord berättar farmor tillika fosterförälder åt Patrik)

"Det värmdde så i mitt hjärta när min pappa läste för mig, så jag skulle gärna vilja att pappa läste fler fotbollssagor för mig." (Patriks egna ord berättar farmor tillika fosterförälder åt Patrik)

"Genom att få höra sin pappas röst varje kväll/dag har gjort att dom kommit varandra närmare samt att när min son känner sig ledsen och saknar sin pappa vi kan sätta på sagan och han blir genast glad."

"Jag tycker att alla barn till fängslade föräldrar ska få möjlighet att få en saga då alla barn har och bör ha samma rättigheter oavsett deras föräldrar."

"Därför att Maria lyssnar på sin pappa varje kväll och han säger Godnatt till henne. Det känns nästan som att han är hemma och inte så långt borta."

"Detta har hjälpt till mycket i relationen mellan pappan och barnet, på så vis att påminna barnet att hennes pappa är närvarande i hennes liv, även om han fysiskt inte är det. "

"Ett jättebra initiativ. Det betyder mycket för barnet att höra pappas röst. Skapar harmoni och trygghet. Det uppmuntrar till läsning och bildning. Högläsning och sagor är bra för barns utveckling. Väcker glädje hos barnen."

"Pappan finns med vid läggdags. Dialog kring sagorna." "Har bara varit positivt både för mig och mitt barn. Min son lyssnar flera gånger om dagen på pappas saga samt följer med genom bilderna i boken."

"Det har bara fört positivt med sig. Vår son älskar sagor både på CD och böcker. Detta är något han verkligen behövde."

"Min son kände det som att hans pappa var hos honom när han hörde på CD'n."

"Ett bra sätt att pappan får vara med oss här hemma på kvällarna. För barnen betyder det mycket att få höra pappas röst och att han berättar GOD NATT-sagan.....!!"

"För det första så har det varit bra för Lasses självkänsla samt så har barnen och Lasse något "vanligt" och positivt att samtala om!"

"Jag som mamma tycker det är kanonbra då barnets pappa vågar läsa och sjunga offentligt för vårt barn nu.."

"Vi har upplevt det mycket bra, det betyder mycket för barnen... Dom har reagerat lite olika på att få höra pappas röst. Mellanbarnet blev ledsen och rörd när han hörde sin pappas röst...men det har blivit bättre nu och han lyssnar ofta på sagan."

"Det känns fint att höra min mans röst i vårt som sovrum om kvällarna, det tycker min son med."

"Ett bra sätt att avsluta kvällen på alla gemensamt, dvs pappan är ju med oss på sätt och vis. Jag tror att det är bra för småbarn att få höra pappas röst så att dom lär sig känna igen den."

"Barn behöver mer tid än de kan få med sina frihetsberövade föräldrar. Det här var och är en toppenidé! "

"Jag tror att alla barn skulle uppskatta att få en saga av sina föräldrar. Men speciellt för barn som inte får ta del av sina föräldrar. Då jag kan tänka mig att dom verkligen känner att deras föräldrar bryr sig om dom"

"Då det bara varit positivt och relationen mellan barn och den frihetsberövade blir bättre enligt min uppfattning."

"Stärker bandet och tröstar barnet. Så nära man kan komma att få läsa för sitt eget barn på riktigt. Det är svårt att hitta ord för hur tacksamma vi är."

"Det blir ett speciellt band mellan dom genom en bok eller en sång. Han har blivit gladare för böcker för det påminner om hans pappa."

"Jag tycker att det är så himla roligt för när hans pappa kommer ut igen kommer dom att ha sagor och sånger gemensamt"

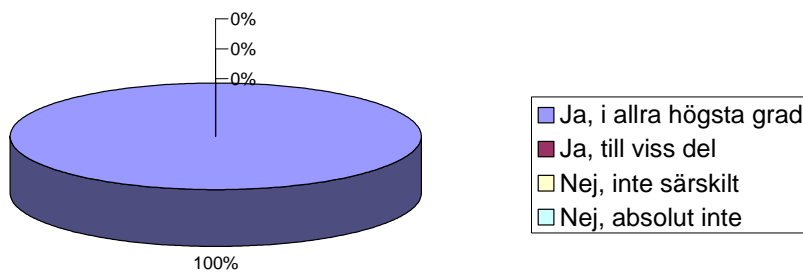
"Min son och hans pappa har kommit varandra mycket nära på grund av sagopaketet."

"Jättebra idé. Mina barn vill lyssna varje morgon och kväll på sin pappa. Han känns ju mer närvarande och barnen glömmer inte sin pappa."

Bilaga 3. Utvärdering Godnattsagor inifrån- resultat från enkät med personal vår- 08

Relationen mellan pappan och barnet/barnen

**Fråga 1. Jag upplever att papporna pratar
positivt om projektet Godnattsagor inifrån.**

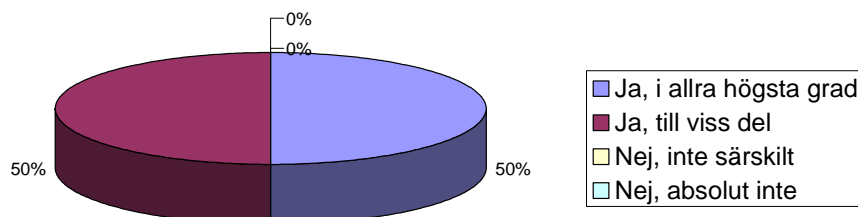

På vilket sätt då?

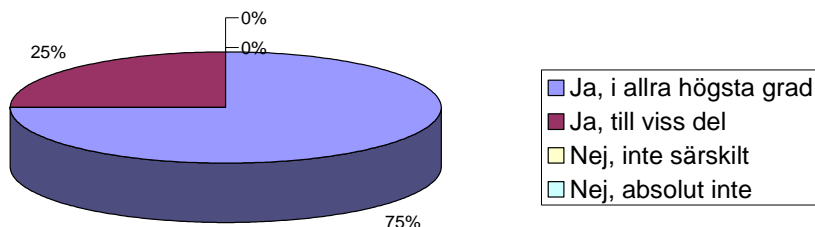
"De har lärt sig att visa sidor hos sig själva som de tidigare inte vågade och de har sett fram emot mötena."

"Fokuseringen på barnen. De har kommit närmare sina barn och utvecklat en mjukare sida som de tidigare haft svårt att visa."

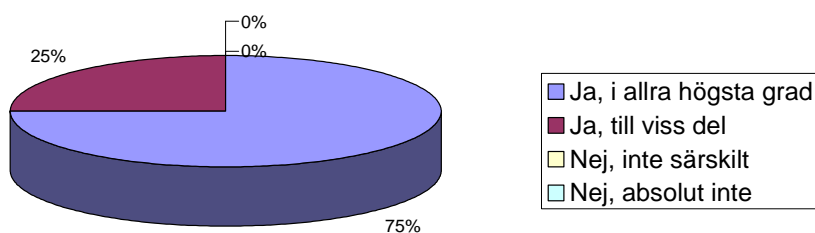
**Fråga 2. Jag upplever att papporna har
stärkts i sin paparoll i och med
studiecirkeln.**

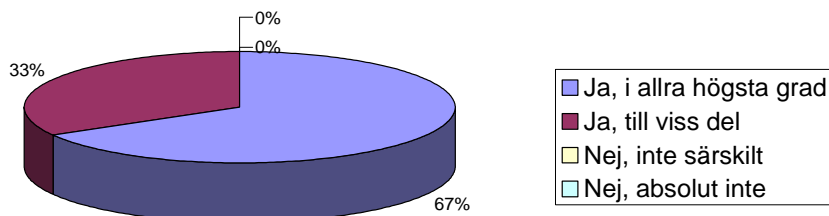
Fråga 3. Jag har upplevt en ökad motivation i att vara en bra pappa.

Fråga 4. Jag har upplevt ett ökat intresse hos papporna att läsa/berätta för sina barn.

Fråga 5. Jag har upplevt andra tendenser hos papporna som jag tror är kopplade till projektet.

Vilka då?

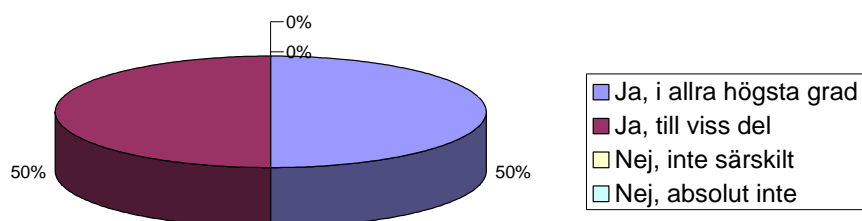
”Motivationen att få sina barn att läsa mer och även de själva.”

”Intresse för föräldracirkel-fortsättningskurser.”

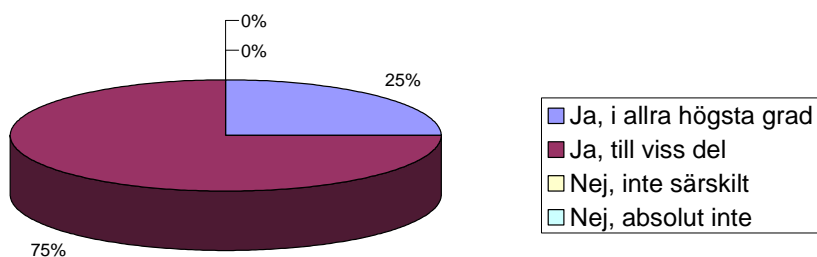
”Tex att fortsätta läsa för sina barn även i fortsättningen.”

Samarbetet mellan biblioteket och kriminalvården

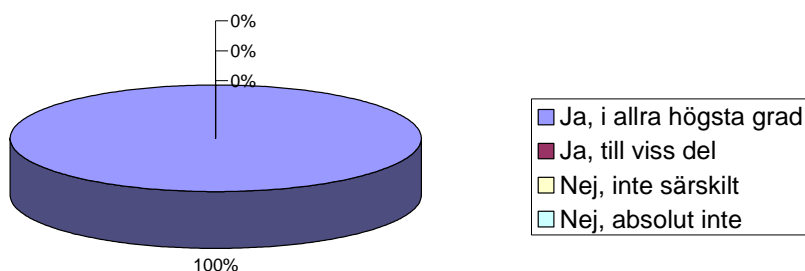
Fråga 6. Övrig personal på anstalten är medvetna om projektet Godnattsagor inifrån.

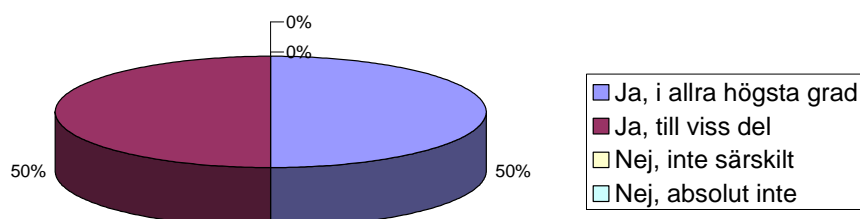
Fråga 7. De som känner till projektet är positivt inställda till det.

Fråga 8. Jag tycker att samarbetet med biblioteket har fungerat väl.

Fråga 9. Min inställning till biblioteket har ändrats i och med projektet Godnattsagor inifrån.

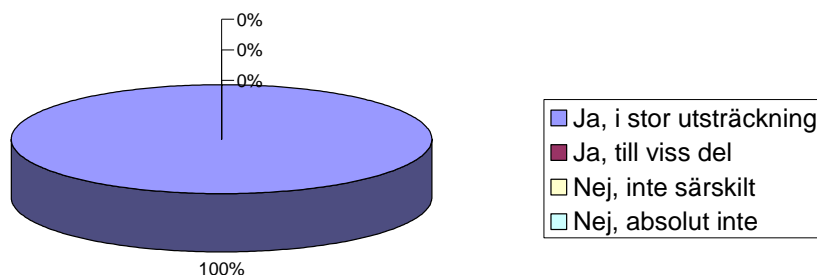
I så fall hur?

”Insett att biblioteket vill vara UTE i samhället också!”

”Att de har så mycket mer att erbjuda än bokutlåning för intagna. Intagna borde få lära sig läsa mer om bibliotekets tjänster överlag.”

”Att skapa motivation att läsa och att skapa motivation att vilja besöka biblioteket.”

Fråga 10. Jag upplever att projektet Godnattsagor inifrån tillfört något positivt i kriminalvårdens verksamhet. På vilket sätt?

På vilket sätt?

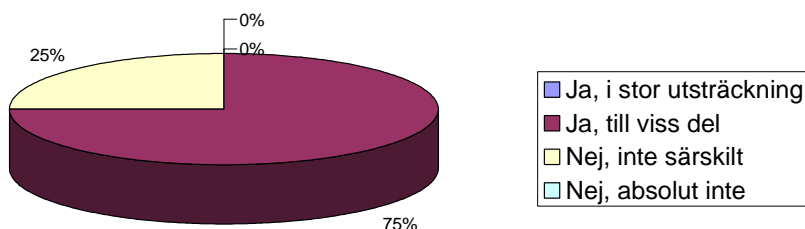
”Fokusera på något som inte rör klientens negativa sida- dvs. utanför kriminaliteten.”

”Skapat debatt kring vad man får ha för verksamhet ”inom murarna”. Nyfikenhet från kollegor. God stämning och glada ”minnen” ihop med de intagna.”

”Att stärka de intagna i sin papparoll och att lära dem sagornas betydelse för barn- kan kanske påverka nästa generation.”

” Det är alltid bra när någon utifrån engagerar sig i de intagna och deras barn.”

Fråga 11. Har projektet påverkat er arbetsplats på andra vis? I så fall hur?

I så fall hur?

” Positivt med medverkan utifrån och vetskap om att något nytt prioriteras.”

”Säkerhetsdiskussionerna har varit lite påfrestande ibland.”

Fråga 12. Har projektet medfört några positiva/negativa inslag i din arbetssituation? Berätta fritt.

”Det är positivt att prata med de intagna om något som inte rör fängelsevärlden.”

” Har inte påverkat min arbetssituation.”

”Negativt- lite förvirring i hur det praktiska skulle funka. Skönt när både Ulf och jag kunde vara med, rent praktiskt med hämtning och lämning.” Positivt- underbart med positiv verksamhet och skratt! Kul med diskussionerna med kollegor! Kul att nya idéer kring jobbet!”

Fråga 13. Hur har ni upplevt projektet Godnattsagor inifrån som helhet. Berätta fritt.

”Mycket positivt! Vi har lärt oss en hel del till nästa gång!. De intagnas engagemang blev mer seriöst än vad jag trodde innan.”

”Bra samarbete, förståelse för kriminalvårdens begränsningar. Skapat något bra inom den ram kriminalvården har.”

”Skitbra!”

”Roligt med nya infallsvinklar och utvärdering från intagna visade hur otroligt viktigt det varit för dem. Något bra i en f.n. dyster anstaltsvärld.”

Fråga 14. Finns det något annat som inte tagits upp som du skulle vilja tillägga angående projektet Godnattsagor inifrån? Berätta fritt.

” Det krävs en del arbetsinsats från den/de på anstalten. Stöd och tid med de intagna även utanför träff-tid. Bra att tänka på!